



Beredskabsplan

- ved overgreb og vold mod børn

Langeland Kommune

"Den, der er bekymret for et barn eller en ung, har pligt til at handle på det..."





Forord

Børn og unge på Langeland har ret til et godt liv, og på Langeland ser vi ikke blot børnelivet som en forberedelse til voksenlivet, men som havende en værdi i sig selv. Børn har ret til beskyttelse og inddragelse. Derfor skal børn på Langeland kunne regne med de voksne i deres liv, uanset om det er forældre, lærere, pædagoger, rådgiver eller vejledere.

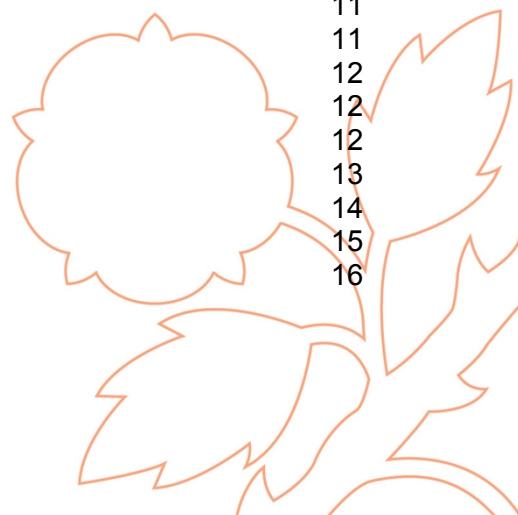
Vold og seksuelle overgreb har vidtrækkende konsekvenser for børn og unge. Som voksne fagpersoner i Langeland Kommune er det vores opgave at beskytte børn og unge. Og vi skal være dygtige til, så tidligt som muligt, at blive opmærksomme på og reagere, hvis børn og unge udsættes for vold eller seksuelle overgreb. Det kræver viden, kompetence og handling. Langeland Kommune har derfor udarbejdet et beredskab, som skal sikre forebyggelse og en stærk indsats mod overgreb af børn og unge.

Formålet med beredskabet er, at alle professionelle, der har med børn og unge at gøre, får de bedste forudsætninger for at forebygge, opspore og handle på mistanke og viden om overgreb, så børn og unge i Langeland Kommune er i de bedste hænder, når de er i vores varetægt.

Beredskabet består dels af en fælles ramme for de forskellige afdelinger og institutioner, dels af konkrete procedurer og initiativer for hver af de pågældende afdelinger og institutioner, som der udarbejdes lokalt.

Indholdsfortegnelse

Forord	2
Vigtigt om underretninger	3
1. Indledning	4
2. Definitioner på og begreber i sager om vold og seksuelle overgreb	5
2.1 Hvad er vold?	5
2.2 Hvad er et seksuelt overgreb?	6
3. Forebyggelse af vold og seksuelle overgreb	7
3.1 Forebyggelse på det faglige område	7
3.2 Forebyggelse på det personlige område	8
3.3 Forebyggelse ved jobsamtaler og introduktionsforløb	8
4. Tidlig opsporing	8
4.1 Tegn og reaktioner på vold og seksuelle overgreb	9
4.2 Børnehuset	9
5. Underretningspligt og praksis	10
5.1 Almindelig underretning jf. Servicelovens § 154	11
5.2 Skærpet underretning jf. Servicelovens § 153	11
5.3 Bekymring	11
5.4 Mistanke	12
5.5 Viden	12
5.6 Hvordan underretter man?	12
5.7 Familieafdelingens opgaver i forhold til underretninger	13
5.8 Hvad er en § 50-undersøgelse?	14
6 Lovgivningen	15
Bilag 1 – Vejledning til fagpersoner – Fyns politi	16





Vigtigt om underretninger

Som medarbejder er det din pligt at lave en underretning, når du iagttager, at der er et problem. Det er DIG, der skal handle. Du kan ikke regne med, at "andre" tager sig af det. Underretningspligten tilsidesætter din tavshedspligt.

Vejen til en underretning

- 1) Er du bekymret for et barn – drøfter du sagen med din leder og aftaler evt. at tage sagen op på det tværfaglige møde
- 2) På det tværfaglige møde drøfter I, hvad der kan løse problemet, og om det er en problematik, der kan løses i eget regi – hvis ikke dette er tilfældet, skal der underrettes
- 3) Der skal beskrives kort, hvad der er bekymring omkring, og hvad der eventuelt har været iværksat for at afhjælpe problemet
- 4) Sagen sendes til Familieafdelingen, og du vil inden en uge modtage en bekræftelse

Hvis sagen er ALVORLIG (dvs. der er mistanke om, at barnet eller den unge udsættes for fysisk eller psykisk vold, seksuelle overgreb eller andre strafbare forhold)

- 1) Du og din leder må ikke drøfte sagen med forældrene. Kontakten med forældrene sker i første omgang via Familieafdelingen eller politiet.
- 2) Sagen drøftes med nærmeste leder
- 3) Sagen sendes til underretning@langelandkommune.dk
– eller via telefon 23 84 27 51 dagvagt. Uden for åbningstid tlf.: 29 12 12 05 døgnavgt
- 4) Du ringer for at sikre, at underretningen er modtaget
- 5) Du modtager en bekræftelse

Læs om hvordan du underretter på side 10.

print ud og hæng op - print ud og hæng op - print ud og hæng op - print ud og hæng op - print ud og hæng op - print ud





1. Indledning

Beredskabet skal sikre at:

- alle ansatte i Langeland Kommune, der arbejder med børn og unge, har den nødvendige viden og de nødvendige handlekompetencer til forebyggelse og opsporing samt håndtering af sager, hvor der er viden om eller mistanke om, at børn og unge udsættes for vold eller seksuelle overgreb
- den tidlige opsporing af overgreb styrkes ved faglig viden om de mulige tegn og reaktioner, barnet/den unge kan udvise
- der er øget bevidsthed om handlepligt og handlemuligheder hos alle professionelle ved viden eller mistanke om, at et barn eller en ung udsættes for vold eller seksuelle overgreb
- fagpersoner arbejder tværfagligt og tværsektorielt i håndtering af sager om overgreb
- der arbejdes med forebyggelse på det organisatoriske og det faglige område
- fagpersoner, der møder børn og unge udsat for overgreb, har det nødvendige kendskab til egne personlige grænser og barrierer til at kunne yde en professionel og faglig kvalificeret indsats

Beredskabet formidler viden om forebyggelse, tegn og reaktioner og beskriver konkrete handleveje for afdelingerne og institutionerne, så Langeland Kommunes medarbejdere og ledere kender til egne roller og ansvar og ved, hvordan bekymring, mistanke eller viden om, at et barn eller en ung udsættes for vold eller seksuelle overgreb skal håndteres.

Beredskabet skal bidrage til åbenhed og dialog om vold og seksuelle overgreb og dermed skabe grundlag for arbejdet med forebyggelse af overgreb.

Beredskabet er udarbejdet med Socialstyrelsens Videnscenter SISO's vejledningskoncept som inspiration. Herudover er der hentet inspiration fra andre kommuners beredskab samt øvrig ny relevant viden.

Beredskabet er dynamisk og vil blive opdateret løbende. Beredskabet skal jf. Serviceloven godkendes af Kommunalbestyrelsen mindst hvert 4 år.





2. Definitioner på og begreber i sager om vold og seksuelle overgreb

I Danmark er det strafbart at udøve fysisk eller psykisk vold mod børn.

- fysisk vold kan være at blive udsat for kropslig smerte gennem slag, spark eller andet, hvor barnet/den unge rammes direkte på kroppen
- psykisk vold kan eksempelvis være følelsesmæssig afvisning, trusler om at blive forladt eller blive straffet
- et seksuelt overgreb kan have karakter af noget fysisk, eksempelvis befamling og/eller samleje eller have psykisk karakter, som at skulle overvære pornofilm eller sex. I sådanne tilfælde er der tale om et overgreb, uanset om barnet eller den unge har samtykket til overgrebet eller ej

For at få et fælles grundlag for at observere, lytte og reagere på mistanke om overgreb, er det nødvendigt med en fælles forståelse af begreberne "vold" og "seksuelle overgreb" og de begreber, der knytter sig hertil.

Langeland Kommune bruger Socialstyrelsens definition på vold og seksuelle overgreb.

2.1 Hvad er vold?

Vold er en strafbar handling eller trussel, der uanset formålet skader en anden persons integritet, skrammer, smerter eller skader personen, uanset om personen er et barn eller en voksen. Volden kan have samme effekt på andre personer, der overhører eller overværer handlingen. Volden kan både være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt.

Uanset typen af vold der begås mod et barn/en ung, så er der tale om en adfærd fra forældrene eller andre omsorgsgivere, som er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet. Enhver form for vold bringer barnets udvikling og sundhed i fare. Vold er udtryk for, at barnet ikke frivilligt indgår i handlingen, der begås mod barnet.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at det kan være svært at tale om vold mod børn og unge, og om det at være voldsudøver. Vold er tabuiseret, og det kan være svært at erkende, at børn rammes af vold i deres nære relationer. Det smertefulde i at erkende vold giver et behov for at skabe afstand og kan betyde, at man undgår at se på volden for at slippe for at forholde sig til den.





2.2 Hvad er et seksuelt overgreb?

Seksuelt overgreb begået af en voksen mod et barn kan kort defineres således, at der i sådanne tilfælde er tale om, at:

- den voksne udnytter et barns tillid
- det seksuelle overgreb krænker barnets integritet
- det er en handling, som barnet ikke kan forstå eller misforstår, og som barnet ikke er modent til at give samtykke til
- det seksuelle overgreb er udtryk for den voksnes behov og på den voksnes betingelser

Seksuelle overgreb foregår ofte i det skjulte og er ofte hemmelige. Det er aldrig barnets/den unges skyld, og det er altid den voksne, der har ansvaret for seksuelt misbrug.

"... der er tale om seksuelt misbrug, når et barn inddrages i seksuelle aktiviteter, som det ikke kan forstå rækkevidden af, udviklingsmæssigt ikke er parat til, og derfor ikke kan give tilladelse til, og/eller aktiviteter af denne karakter, der overskrider samfundets sociale eller retslige normer."

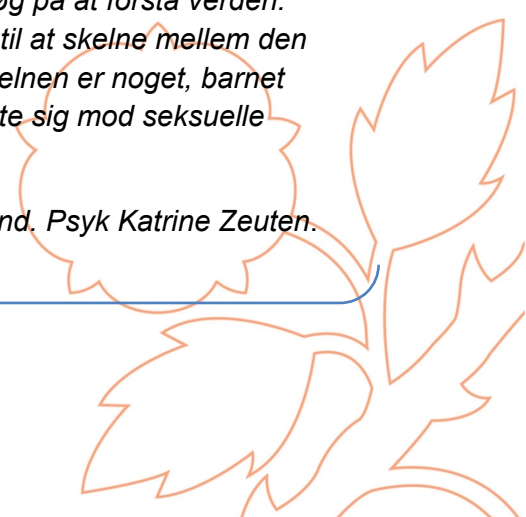
Henry C. Kempe, 1978

"Grooming" er et vigtigt begreb i forhold til seksuelle overgreb mod børn og unge. Grooming omfatter tilfælde, hvor en voksen opbygger et tillidsforhold og forfører og manipulerer et barn/unge til at medvirke i seksuelle aktiviteter på den voksnes præmisser. I grooming-processen manipulerer krænkeren barnet/den unge ind i et spindelvæv af løgne, tjenester og falsk omsorg, så det senere vil være muligt uden fysisk vold eller tvang at forgribe sig på barnet seksuelt.

Denne groomingproces får overgriberen til at fremstå som en uskyldig og hjælpsom voksen, som både børn og voksne er glade for og føler sig loyale over for. Grooming medvirker således til at vildlede de andre voksne i børnenes netværk, fordi børnene/de unge virker meget glade for overgriberen.

"Det seksuelle overgreb rykker hele tiden ved barnets forsøg på at forstå verden. Det seksuelle overgreb kan ske, fordi barnet ikke er i stand til at skelne mellem den voksnes omsorg og det seksuelle overgreb, fordi denne skelnen er noget, barnet lærer af den voksne. Det vil sige, at barnet ikke kan beskytte sig mod seksuelle overgreb, da det endnu ikke ved, hvad der sker"

Cand. Psyk Katrine Zeuten.





Udbredelsen af brugen af det digitale univers har gjort det lettere for voksne med seksuel interesse i børn og unge at få kontakt med dem gennem eksempelvis chatrum. En overgriber kan ubemærket skabe relationer til børn og unge via de sociale medier for efterfølgende at mødes med dem og misbruge dem seksuelt.

3. Forebyggelse af vold og seksuelle overgreb

Et systematisk arbejde med forebyggelse af vold og seksuelle overgreb mod børn og unge i Langeland Kommune har til formål at forhindre, at der sker overgreb. Forebyggelsen har også til formål at sikre tidlig opsporing af de børn og unge, der udsættes for vold og seksuelle overgreb, og tilbyde en kvalificeret indsats, således at følgevirkningerne af overgrebene mindskes.

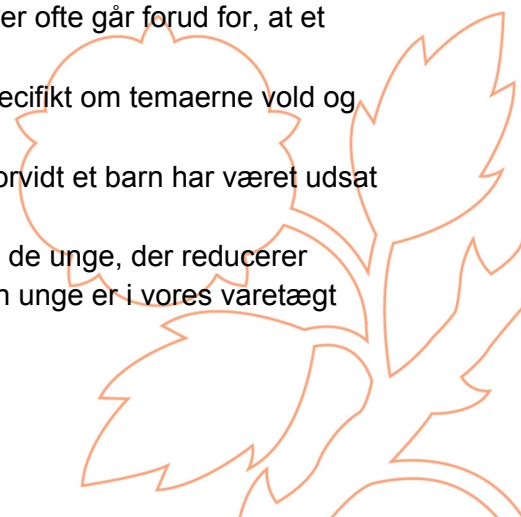
Med en åben dialog om de tabuer, der er forbundet med vold og seksuelle overgreb mod børn og unge, og en løbende drøftelse på arbejdspladserne af, hvilke værdier og normer der former hverdagen og det faglige miljø omkring tilbuddet, skabes en kultur, hvor der er muligt at tale om tegn og signaler på overgreb – både med kollegaer, leder, forældre og børn og unge.

Sager med vold og seksuelle overgreb er komplekse, og det kan være vanskeligt at handle på en mistanke om overgreb, fordi symptomerne og signaler ikke er entydige. Emnet skal derfor jævnligt drøftes i det faglige arbejde. Arbejdspladser, hvor der er kontakt til børn og unge, skal forholde sig åbne til risikoen for seksuelle og voldelige overgreb mod børn og unge. Som led i forebyggelsen skal det sikres, at fagpersoner, der møder børn og unge udsat for overgreb, har den nødvendige faglige viden og kendskab til egne personlige grænser og barrierer for at kunne yde en professionel og fagligt kvalificeret indsats for disse børn. Dermed er der større chance for, at man handler – og handler rigtigt - når en mulig sag dukker op.

3.1 Forebyggelse på det faglige område

Forebyggelse af vold og seksuelle overgreb mod børn og unge på det faglige område forudsætter, at man som leder og medarbejder besidder en faglig viden om:

- tegn og reaktioner hos børn, der udsættes for vold og seksuelle overgreb
- børns seksualitet, hvad er legitim seksuel adfærd, og hvad er bekymrende seksuel adfærd
- mulige skadevirkninger for børn, der udsættes for vold og seksuelle overgreb
- grooming og den forførelses- og manipulationsproces, der ofte går forud for, at et overgreb finder sted
- hvordan man kan tale med børn og unge generelt og specifikt om temaerne vold og seksuelle overgreb
- hvordan der handles på tvivlen og usikkerheden om, hvorvidt et barn har været udsat for overgreb
- hvordan man skaber et fagligt miljø omkring børnene og de unge, der reducerer risikoen for vold og seksuelle overgreb, mens barnet/den unge er i vores varetægt





3.2 Forebyggelse på det personlige område

Fagpersoner kan blive påvirket følelsesmæssigt, når de møder børn og unge, der har været udsat for vold og seksuelle overgreb. Kendskab til egne personlige grænser og barrierer er afgørende for en professionel og fagligt kvalificeret indsats og støtte til børnene. En vigtig del af den forebyggende indsats er derfor, at man som fagperson er i stand til at registrere og rumme de personlige følelser og reaktioner, der opstår, når man i det faglige arbejde møder situationer, hvor et barn eller en ung udsættes for overgreb.

3.3 Forebyggelse ved jobsamtaler og introduktionsforløb

Der skal altid indhentes straffeattest og børneattest på nye medarbejdere, både på fastansatte og på vikarer.

Ved ansættelsessamtalen kan Langeland Kommunes børn- og ungepolitik og de enkelte afdelinger og institutioners værdigrundlag og beredskabsplanen bruges som udgangspunkt for en drøftelse af temaerne vold og seksuelle overgreb.

I et introduktionsforløb for nye medarbejdere kan værdigrundlaget og beredskabsplanen inddrages, så de nye medarbejdere bliver bekendt med stedets værdier og får indsigt i, hvordan værdierne og beredskabet afspejler sig i hverdagens praksis i forholdt til forebyggelse.

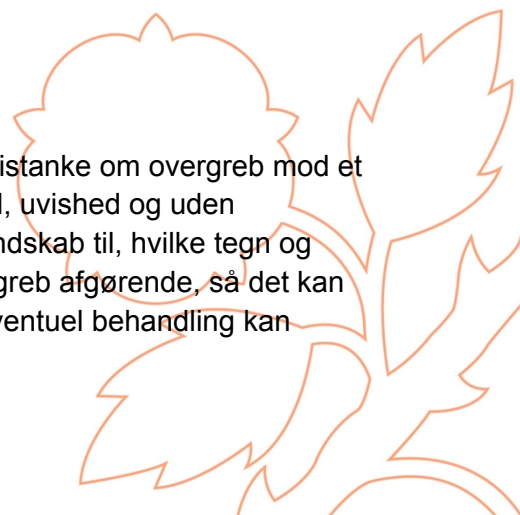
4. Tidlig opsporing

Det er vigtigt med tidlig opsporing af vold og seksuelle overgreb. Fra forskningen ved man, at jo tidligere det opdages, at et barn eller en ung er udsat for overgreb, jo bedre er prognosen for, at barnet/den unge ikke får svære traumer og senfølger af disse hændelser.

Vold og seksuelle overgreb kan forekomme i alle samfundslag og familier, men især udsatte børn er i risiko for at blive udsat for overgreb. Børn er særligt udsatte, når de har oplevet:

- en opvækst under ustabile familieforhold
- anbringelse udenfor hjemmet
- vold i hjemmet
- mobning
- skoleskift, som kan gøre det svært at etablere relationer til andre børn og voksne
- belastende oplevelser såsom sygdom og død i familien
- dårlig kontakt til familien
- ensomhed
- handicap

Det er sjældent muligt umiddelbart at få be- eller afkræftet en mistanke om overgreb mod et barn/ung, og som fagperson står man ofte med tvivl, usikkerhed, uvished og uden dokumentation for, om overgrebet har fundet sted. Derfor er kendskab til, hvilke tegn og signaler barnet/den unge kan udvise, når det udsættes for overgreb afgørende, så det kan undersøges nærmere og stoppes så tidligt som muligt, og en eventuel behandling kan iværksættes.





4.1 Tegn og reaktioner på vold og seksuelle overgreb

Børns tegn og reaktioner på overgreb er komplekse, flertydige og mangeartede. Hvis et barn pludselig ændrer adfærd psykisk eller socialt eller reagerer med somatiske lidelser, kan det være tegn på mistriksel.

Nogle tegn fra barnet/den unge kalder på en særlig opmærksomhed, fx pludselig ændret adfærd fra udadvendte til indadvendte, socialt tilbagetrækning, påfaldende seksualiserende eller voldelig adfærd, fysiske tegn som brud, blå mærker, blødninger og ufrivillig vandladning og afføring eller koncentrationsbesvær¹. Reaktionerne betyder ikke i sig selv, at et barn eller en ung er udsat for overgreb. Men hvis flere reaktioner optræder hos et barn på samme tid, kan det være tegn på, at der er noget galt.

Tegn på mistriksel kan også vise sig ved andre belastende oplevelser end vold og seksuelle overgreb, eksempelvis skilsmisse, sygdom eller død i familien. Den faglige viden skal derfor sættes i forhold til den viden, man har om det konkrete barn og dets familie, for eksempel barnets alder, modenhed og livsvilkår. Med etableringen af landets fem regionale børnehuse i oktober 2013 er der sket en styrkelse af opsporingen og indsatsen for de børn og unge, hvor der er mistanke eller viden om vold eller seksuelle overgreb.

"Kommunalbestyrelserne i regionerne skal oprette et børnehus i hver region til undersøgelse af et barns eller en unges forhold, når barnet/den unge har været udsat for overgreb eller mistanke herom. Servicelovens § 50 a"

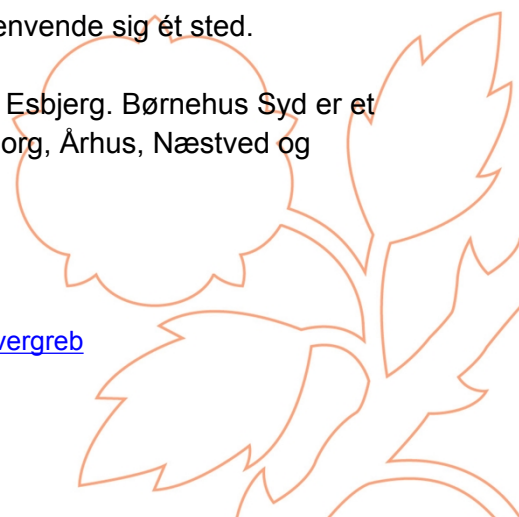
4.2 Børnehuset

Når et barn eller en ung har været udsat for overgreb eller ved mistanke herom, skal kommunen som led den børnefaglige undersøgelse benytte det børnehus, som kommunen er tilknyttet. I børnehuse håndteres som udgangspunkt sager, hvor overgrebene har en sådan karakter, at der er behov for samarbejde mellem kommune, politi og/eller sundhedsvæsen. Børnehuset skal sikre en koordinerende og skånsom tværfaglig indsats af høj kvalitet over for det enkelte barn, så barnet får bedre muligheder for at komme sig efter overgreb.

Børnehuset yder rådgivning og vejledning til kommunale myndighedsrådgivere, som led i udarbejdelse af børnefaglige undersøgelser jf. Servicelovens § 50. Børnehuset samler således de relevante myndigheder og faggrupper under samme funktionelle enhed, så barnet og familien, hvor det er nødvendigt, kan være i kontakt med både de sociale myndigheder, politi, retsvæsen og sundhedspersonale ved at henvende sig ét sted.

Børnehus Syd i Odense er for hele Region Syd med en satellit i Esbjerg. Børnehus Syd er et af fem børnehuse i hele landet. De andre børnehuse ligger i Ålborg, Århus, Næstved og København.

¹ Se mere på socialstyrelsens hjemmeside: www.Socialstyrelsen.dk/overgreb





Børnehuset yder psykologisk krisehjælp og krisebehandling til børn og unge udsat for overgreb, samt

- vurderer barnets/den unges behov for lægelig undersøgelse
- lægger lokaler til politiets videoafhøring af børn op til 12 år
- vurderer barnets/den unges behov for støtte og behandling
- rådgiver den kommunale sagsbehandling og bistår med at undersøge barnets/den unges behov for støtte som led i den børnefaglige undersøgelse

5. Underretningspligt og praksis

*Har du mistanke eller kendskab til, at forældrene udsætter barnet eller den unge for fysisk mishandling, seksuelt misbrug eller andre strafbare forhold, **skal** du lave en underretning med det samme. Hvis du har mistanke om, at et barn eller en ung har særlige problemer, skal du forsøge at få dette af- eller bekræftet.*

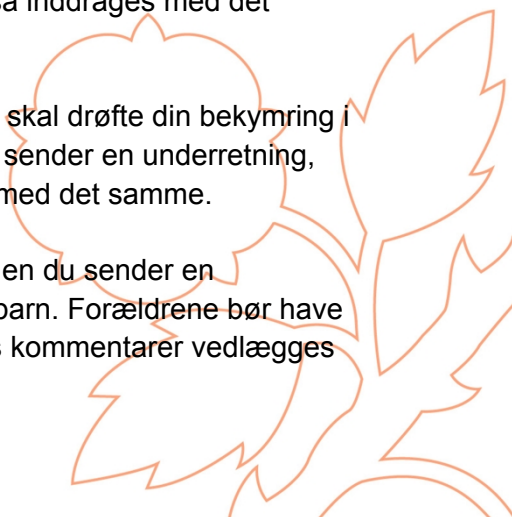
Et vigtigt redskab til såvel opsporing som håndtering af sager om vold eller seksuelle overgreb er underretningen. Får man kendskab til, at et barn eller en ung udsættes for forhold, som er til fare for dets udvikling og sundhed, har man pligt til at underrette kommunen. Underretningspligten tilsidesætter tavshedspligten. Underretningen skal sikre, at barnet eller den unge får tilbudt hjælp og støtte, som ligger udover, hvad der kan klares inden for institutionens, skolens eller det sundhedsfaglige område. Underretninger gælder også i forhold til vordende forældre i problemer.

Der er ikke i den sociale lovgivning en opremsning af, hvad der konkret hører under underretningspligten. Underretningspligten efter § 153 kan således siges at omfatte alle de tilfælde, hvor en offentlig ansat får kendskab til forhold, der giver en formodning om, at et barn eller en ung under 18 år har behov for særlig støtte, herunder at de fra forældres eller andres opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare.

Underretningspligten er ikke betinget af, at der er tale om omsorgssvigt, overgreb eller lignende situationer. Det er således tilstrækkeligt, at barnet eller den unge har vanskeligheder, som man som medarbejder eller leder inden for et fagområde ikke selv kan gøre noget ved. I disse tilfælde skal de sociale myndigheder også inddrages med det samme.

Udgangspunktet er dog, at du som ansat i Langeland Kommune skal drøfte din bekymring i det tværfaglige samarbejde, i institutionen eller skolen, inden du sender en underretning, medmindre situationen klart indikerer et behov for at underrette med det samme.

Som udgangspunkt skal forældrene inddrages og orienteres, inden du sender en underretning, så de ved, hvad der sættes i gang omkring deres barn. Forældrene bør have mulighed for at kommentere indholdet i underretningen og deres kommentarer vedlægges





underretningen. Der er dog enkelte undtagelser. Gennemlæs derfor side 3, inden du orienterer forældrene!

Vær opmærksom på, at børn og unge kan reagere forskelligt, når de har vanskeligheder. De samme trivsels- eller udviklingsproblemer kan føre til meget forskellige signaler. Det kan være, at barnet eller den unge ikke udvikler sig alderssvarende, ændrer adfærd, isolerer sig eller bliver aggressiv, har hyppigt eller længerevarende fravær fra skolen, eller viser tegn på eksempelvis misbrug.

Der skelnes mellem almindelig og skærpet underretningspligt.

5.1 Almindelig underretning jf. Servicelovens § 154

Alle private personer som får kendskab til, at et barn eller en ung udsættes for vanrøgt, nedværdigende behandling, lever under forhold, der kan bringe dets sundhed og/eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen.

5.2 Skærpet underretning jf. Serviceloven § 153

Den skærpende underretningspligt gælder også for privatansatte, som udfører opgaver for det offentlige, ligesom døgninstitutioner, opholdssteder og plejefamilier også er underlagt disse bestemmelser i Serviceloven. Underretningspligten gælder, upåagtet at der allerede er et myndighedssamarbejde i gang omkring barnet.

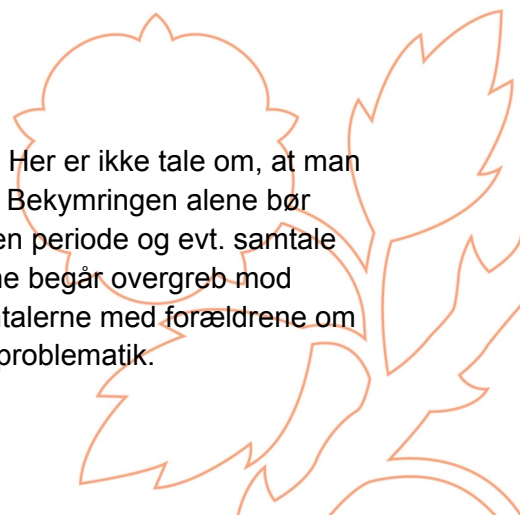
Personer, der udøver offentlig tjeneste eller har et offentligt hverv som lærer, pædagog, pædagogmedhjælper, dagplejer, institutionsleder, skoleleder, praktiserende læge, sundhedsplejerske, jordemoder, psykolog, ansatte i PPR eller SSP med videre, skal underrette kommunen, hvis der er særlig grund til at antage:

- at et barn under 18 år har behov for særlig støtte
- at et barn umiddelbart efter fødsel kan få behov for støtte på grund af de vordende forældres forhold
- at et barn under 18 år kan have behov for støtte på grund af dets ulovlige skolefravær
- at et barn under 18 år har været udsat for vold eller andre overgreb

Alle, der i deres arbejde har kontakt med børn og unge under 18 år, er omfattet af den skærpende underretningspligt jf. Serviceloven § 153. Der skelnes mellem begreberne mistanke, bekymring og viden.

5.3 Bekymring

En bekymring er en diffus oplevelse af, at et barn er i mistrivsel. Her er ikke tale om, at man har konkret viden om en handling begået af en bestemt person. Bekymringen alene bør derfor i første omgang føre til observation af barnet/den unge i en periode og evt. samtale med forældrene, medmindre bekymringen går på, om forældrene begår overgreb mod barnet/den unge. Det er ikke sikkert, at observationerne og samtalerne med forældrene om barnets/den unges trivsel fører til nærmere afklaring af barnets problematik.





Disse sager skal drøftes og følges af nærmeste leder og evt. drøftes anonymt med Familieafdelingen. Såfremt barnets/den unges mistrivsel fortsætter eller forværres, skal der sendes underretning til Familieafdelingen.

5.4 Mistanke

Mistanke forstås som mere end en bekymring. Mistanken kan bygge på nærmere observationer af barnets adfærd og signaler, barnets egne udsagn eller oplysninger, man har modtaget på anden vis om hændelser, der giver anledning til mistanke.

Som medarbejder skal man drøfte sin mistanke med nærmeste leder, og der skal udarbejdes en underretning, som sendes til kommunen.

5.5 Viden

Viden handler om en situation, hvor man ved, at et barn/ung har været udsat for en konkret handling i form af overgreb fysisk, psykisk eller seksuelt. Denne viden kan komme fra barnets/den unge selv eller fra vidner til episoden, eller en tilståelse fra den person, der har udsat barnet for overgrebet. Som medarbejder skal man drøfte sin viden med nærmeste leder, og der skal udarbejdes en underretning, som sendes til Familieafdelingen (læs mere i nedenstående afsnit).

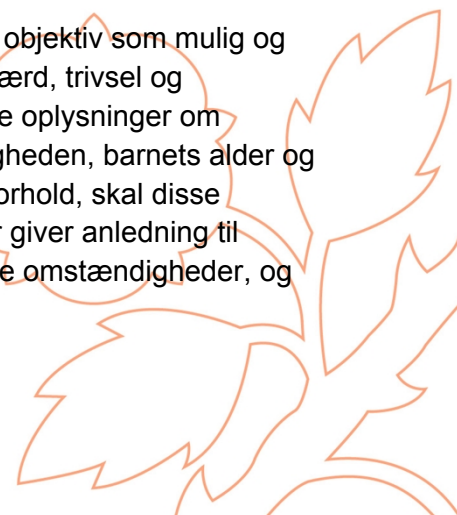
Hvis en voksen tages på "fersk gerning" i vold eller seksuelt overgreb, skal politiet og Familieafdelingen straks kontaktes. Læs mere om kontakten til politiet i bilag 1 til denne beredskabsplan.

5.6 Hvordan underretter man?

For at styrke og kvalificere indsatsen for udsatte børn og unge i Langeland Kommune, herunder sager, hvor der er viden eller mistanke om, at et barn eller en ung har været udsat for vold eller seksuelle overgreb, sendes alle underretninger til kommunens underretningspostkasse: underretning@langelandkommune.dk

Anbefalinger til indholdet og formen af underretningen er afhængige af, om man er professionel eller privat underretter. Der er ingen formkrav til en privat underretter. For private kan underretningen sendes til kommunens underretningspostkasse eller Langeland Kommune, Fredensvej 1, 5900 Rudkøbing – alle kan også ringe på 23 84 27 51 dagvagt, eller uden for åbningstid døgnvagt: 29 12 12 05

For professionelle anbefales det, at underretningen er så konkret og objektiv som mulig og har fokus på de problemstillinger, der har med barnets udvikling, adfærd, trivsel og forældrerelation at gøre. Underretningen skal så vidt muligt indeholde oplysninger om barnets, søskende og forældrenes navn og adresse, forældremyndigheden, barnets alder og skole. Hvis underretter kender barnets psykiske, fysiske og sociale forhold, skal disse beskrives. I underretningen skal de konkrete datoer for episoder, der giver anledning til underretningen, anføres. Hvad er observeret, hvornår og under hvilke omstændigheder, og hvad er der gjort i forhold hertil?





Det skal fremgå af underretningen, om forældrene er orienteret. Hvis der er viden eller mistanke om vold eller seksuelle overgreb mod barn eller en ung må underretningen aldrig undlades på grund af sparsomme eller mangelfulde oplysninger om barnet/den unge. Der kan altid underrettes på de foreliggende oplysninger. Hvis mistanken om vold eller seksuelle overgreb retter sig mod en eller begge forældre, orienteres de ikke om underretningen.

Underretningspligten er personlig. Hvis man som medarbejder har mistanke eller viden om, at et barn eller en ung udsættes for overgreb, og der ikke kan opnås enighed med egen leder om at underrette, har man som medarbejder pligt til selv at underrette.

5.7 Familieafdelingens opgaver i forhold til underretninger

For at styrke og kvalificere indsatsen for børn og unge i Langeland Kommune, hvor der er viden eller mistanke om vold eller seksuelle overgreb, sendes alle underretninger til Familieafdelingen. Familieafdelingen har viden om den formelle håndtering af overgrebsager og vurderer akutgraden af alle indkomne underretninger. Familieafdelingen har ansvaret for den akutte håndtering af underretninger om overgreb. Familieafdelingen vurderer i akutte sager sammen med politiet og Børnehuset, hvem der er relevant at orientere om sagen og hvornår. Derudover yder Familieafdelingen råd og vejledning ved eventuelle spørgsmål om form og indhold af underretningen generelt.

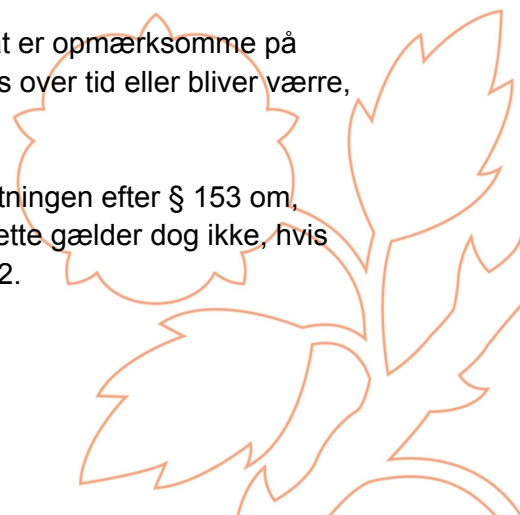
Familieafdelingens sekretariat modtager og registrerer underretninger, og har derefter 24 timer til at vurdere underretningen og træffe beslutning om, hvorvidt barnets eller den unges udvikling er i fare, så der straks kan iværksættes en akut indsats over for barnet eller den unge, jf. Servicelovens § 155 stk. 2. Hvis Familieafdelingen vurderer, at der ikke er behov for en akut indsats, overgår den pågældende underretning til øvrige sags gange for indkomne underretninger.

Familieafdelingen indhenter oplysninger om barnets eller den unges forhold og tager kontakt til forældrene for at gå i dialog om barnets eller den unges forhold og underretningen. På baggrund af de indhentede oplysninger og i dialog med forældrene vurderes det, hvilken indsats der skal ydes, og om der skal sættes en § 50-undersøgelse i gang.

Jf. Servicelovens § 155b sender Familieafdelingen senest 6 hverdage efter modtagelsen af underretningen en bekræftelse til underretteren. Familieafdelingen har tavshedspligt, og derfor kan man som underretter ikke kræve at få oplyst, hvad der sker i sagen. Hvis man som medarbejder ikke er inddraget i et efterfølgende netværkssamarbejde, og ønsker at vide mere om den enkelte sag, kan forældrene spørges.

Det er vigtigt, at de voksne omkring barnet eller den unge fortsat er opmærksomme på barnets eller den unges situation. Hvis forholdene ikke forbedres over tid eller bliver værre, og man fortsat er bekymret, sendes en ny underretning.

Familieafdelingen skal orientere dem, der har foretaget underretningen efter § 153 om, hvorvidt der er iværksat en foranstaltning eller undersøgelse. Dette gælder dog ikke, hvis særlige forhold gør sig gældende, jf. Serviceloven § 155 b, stk. 2.





Familieafdelingen kan orientere underretter om hvilket type foranstaltninger, der er iværksat, og om den planlagte varighed heraf, hvis oplysningerne herom vil kunne have væsentlig betydning for en støtte, som den pågældende under udøvelse af hvervet eller tjenesten kan yde barnet eller den unge. Dette gælder dog ikke hvis særlige forhold gør sig gældende.

Hvis man som underretter oplever, at Familieafdelingen ikke handler tilstrækkeligt på baggrund af en underretning, skal man underrette Ankestyrelsen² om bekymringen. Ankestyrelsen skal sikre barnets retssikkerhed og undersøge, om kommunens indsats er tilstrækkelig.

5.8 Hvad er en § 50-undersøgelse?

Serviceovens § 50, stk. 2 kræver, at undersøgelsen skal anlægge en helhedsbetragtning, der skal afdække ressourcer og problemer hos barnet, familien og netværket. Den skal omfatte barnets eller den unges:

- udvikling og adfærd (social, kognitiv, følelsesmæssig og motorisk udvikling samt evne til at knytte relationer)
- familieforhold (fødsel, opvækst, relationer til familiemedlemmer, forældres job, uddannelse, økonomi, forældres omsorgsevne, problemer med misbrug)
- skoleforhold (faglig og social funktion, relationer)
- sundhedsforhold (helbred, vækst, alderssvarende udvikling, allergi, overvægt)
- fritidsforhold og venskaber (er der problemer, eller hvordan de kan anvendes som ressource)
- andre relevante forhold

På grundlag af § 50-undersøgelsen beslutter sagsbehandleren i Familieafdelingen, hvilken indsats der skal foretages, og hvad indholdet i en handleplan skal være. § 50-undersøgelsen skal være afsluttet, inden der er gået fire måneder.

² Link til Ankestyrelsen: <https://ast.dk/>





6. Lovgivningen

Forældreansvarsloven:

§ 2, stk. 2. Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende handling.

Straffeloven

Straffemæssigt er vold opdelt i en række kategorier af strafbare handlinger med beskrivelser af tilhørende strafferammer. Det drejer sig om følgende paragraffer i straffeloven:

§ 244. Den, som øver vold eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 245. Den, som udøver legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 6 år. Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særligt skærpende omstændighed.

§ 245 a. Den, som ved et legemsangreb med eller uden samtykke bortskærer eller på anden måde fjerner kvindelige ydre kønsorganer helt eller delvis, straffes med fængsel indtil 6 år.

§ 246. Har et legemsangreb været af så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige skader eller døden til følge, at der foreligger skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 10 år.





Bilag 1: VEJLEDNING TIL FAGPERSONER – Fyns Politi

Kort vejledning til fagpersoner om politiets sagsbehandling af sager vedr. overgreb mod børn, og hvad man som fagperson skal være opmærksom på i forhold til politiets efterforskning.

PRIMÆRT FOR FRONTPERSONALE: (LÆRER, PÆDAGOGER, DAGPLEJER, PLEJEFAMILIER OG LIGNENDE).

De fleste sager om overgreb mod børn (volds- og seksualforbrydelser), der anmeldes til politiet af kommunen, bliver anmeldt på baggrund af en underretning til kommunen fra eksempelvis vuggestue, børnehave, skole, dagplejer, eller plejefamilier. En del af underretningerne sker efter, at barnet har fortalt/betroet sig til en voksen, det føler sig tryk ved.

Mange gange er det en enkelt sætning eller bemærkning, som skaber bekymringen, og hvad gør man så?

En del fagpersoner, som arbejder med børn og pludselig bliver betroet en "hemmelighed", er usikre på, hvad de må snakke med barnet om, da de har lært, "at hvis et barn kommer med udtalelser om mulige overgreb, det har været udsat for, skal det anmeldes til politiet, og så må man ikke snakke med barnet, før barnet er videoafhørt af politiet".

Det må man godt!

Man må bare ikke "afhøre" barnet, og heller ikke lave sin egen videoafhøring, selvom det er gjort i den bedste mening og tro på, at det så kan bruges som bevis i lighed med politiets videoafhøring. Det kan det ikke!

Der er særlige regler for, hvordan en videoafhøring som led i efterforskning af en straffesag skal foregå - og den, der afhører, skal være særligt uddannet!

Hvis en dreng f.eks. siger: "Mors kæreste har rørt ved min tissemand", er det nødvendigt at spørge barnet ind til omstændighederne. Det sker for at klarlægge, om det er sket på en uskyldig måde (badesituation, toiletbesøg eller lignende), eller om der er grund til bekymring om, at barnet har været udsat for et overgreb.

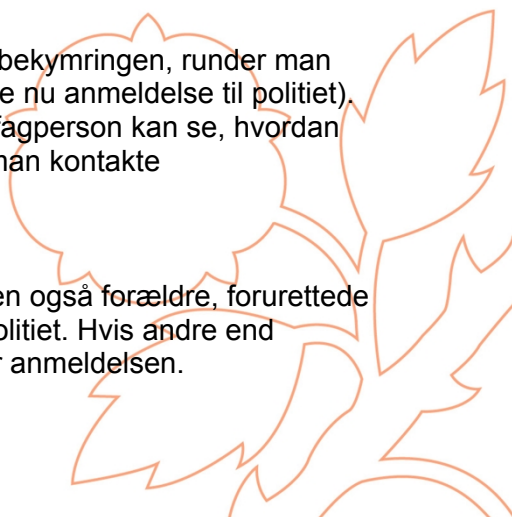
På samme måde kan/bør der stilles spørgsmål til en mindreårig pige, der f. eks. siger: "Jeg boller med min far". Hvad forstår pigen f. eks. v. ordet "boller"?

En "bekymringssamtale" gennemføres ved brug af åbne spørgsmål (med hv-ord). Eksempelvis "hvornår gør han det", "hvorfor gør han det", "hvor gør han det", "hvordan gør han det", "hvad siger du, når han gør det" eller "hvad siger mor/far". Der må ikke stilles spørgsmål, der kan besvares med ja/nej.

Straks, når/hvis barnet ved de uddybende spørgsmål bekræfter bekymringen, runder man samtalen af og foretager indberetning til kommunen (evt. allerede nu anmeldelse til politiet). Kommunerne har udarbejdet beredskabsplaner, hvor man som fagperson kan se, hvordan man håndterer sådanne sager i kommunen. Er man i tvivl, kan man kontakte socialforvaltningen – evt. politiet - og få yderligere vejledning.

PRIMÆRT FOR KOMMUNERNES SAGSBEHANDLERE:

Anmeldelser til politiet sker i de fleste tilfælde fra kommunen, men også forældre, forurettede selv eller andre, der får kendskab til overgreb, kan anmelde til politiet. Hvis andre end kommunen anmelder, underretter politiet kommunen straks efter anmeldelsen.





Forud for en anmeldelse fra kommunen kan der ske en uformel drøftelse mellem politiet (som udgangspunkt Afdeling for Personfarlig Kriminalitet) og kommunen, hvor det aftales om der skal/kan/bør ske politianmeldelse, eller det er en ren socialfaglig indsats, der skal til. Det gælder alle sager vedr. børn fra 0-18 år.

Hvis kommunen anmelder til politiet og kommunen har truffet afgørelse om iværksættelse eller revidering af en børnefaglig undersøgelse, gælder reglerne i Lov om Social Service om at benytte Børnehuset.

I Fyns Politi behandler Afdeling for Personfarlig Kriminalitet som udgangspunkt sager om seksuelle overgreb mod både børn og voksne, mens sager om vold som udgangspunkt behandles af lokalpolitiet. Når børn på 12 år eller dér under skal afhøres, gennemfører politiet videoafhøring, forestået af særligt uddannet personale. Særlige omstændigheder kan godtgøre behov for, at personer over 12 år også kan/skal videoafhøres (udvikling og psykisk tilstand).

Hvis der er mistanke mod forældremyndighedsindehaver eller en person, der bor sammen med barnet, er det af hensyn til den videre efterforskning vigtigt, at der ikke sker orientering til forældremyndighedsindehaver/mistænkte om underretningen til kommunen eller anmeldelsen til politiet. Politiet skal/ bør være med til at træffe afgørelse om, hvornår der kan underrettes. I sådanne tilfælde bør kommunen overveje, om barnet er i sikkerhed eller midlertidigt skal anbringes uden for hjemmet (typisk til efter en videoafhøring).

Når kommunen fremsender skriftlig anmeldelse til politiet, er det hensigtsmæssigt for at nedsætte sagsbehandlingstiden, at der medsendes relevante oplysninger om barnet og dets familiemæssige relationer, adfærd i skole, børnehave osv. Relevant information kan fremgå af div. journalark.

Af anmeldelsen skal så vidt muligt fremgå navn, personnr. og adresse på barnet/børnene, forældremyndighedsindehaver og mistænkte, hvis denne er kendt, ligesom der skal være et kort kronologisk resumé af, hvordan mistanken er opstået. Det bør fremgå, hvem barnet betroede sig til, og det skal tilstræbes, at barnet citeres så ordret som muligt. Det bør også fremgå, hvilke spørgsmål, barnet måtte være stillet ved en "bekymrings samtale", og hvordan barnet svarede kommunens kontaktperson anføres.

Ved sager om seksualforbrydelser:

Anmeldes til
Fyns Politi,
"Afdeling for Personfarlig Kriminalitet",
Hans Mules Gade 1 – 3,
5100 Odense C.

Ved sager om vold:

Anmeldes til lokalpolitistationen.
Sikker mailadresse til anvendelse:
fyn@politi.dk

Odense den 11.01.16
Carsten Mogensen,
Politikommisær.





"Kommunalbestyrelsen skal udarbejde et beredskab til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge. Beredskabet skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres. Kommunalbestyrelse skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog maksimalt med 4 års interval. "

Lov om Social Service § 19 stk. 5

Denne beredskabsplan er godkendt i Kommunalbestyrelsen den 14. december 2020.

Spørgsmål til indholdet kan rettes til Langeland Kommune, Familieafdelingen, leder Helle Hebel, E-mail: helheb@langelandkommune.dk.

